

inder til at vælge, om de ønskede deres uddannelse på et sådant seminarium, hvor der som på andre private skoler og undervisningsinstitutioner blev afkrævet en afgift for undervisningen, eller om de i stedet for ville uddannes på et af statens seminarier, hvor undervisningen altid har været gratis. Fra statens side har der dog siden 1894 været ydet tilskud til de private seminarier, ligesom senere særlige bevillinger har bidraget til at nedsætte afgifterne for de lærerstuderende.

Gennem de senere år har forholdene imidlertid forandret sig på dette område.

Den større tilgang af lærerstuderende til seminarierne på grund af behovet for lærere i folkeskolen har medført, at de studerende ikke frit har kunnet vælge, om de ønskede deres uddannelse på et statsseminarium eller et privatseminarium, uanset at seminariernes antal og kapacitet er blevet forøget, men har måttet søge optagelse, hvor der har været plads til dem; hertil kommer, at ikke alene er antallet af private seminarier næsten dobbelt så stort som antallet af statsseminariumer, men de private seminarier er gennemgående større end statsseminariumerne.

Den omstændighed, at der svares afgift for undervisningen på de private seminarier, er derfor blevet følt som en ulighed, som udviklingen har forstærket, samtidig med at uddannelsen på seminarierne er blevet mere kostbar end før. Hertil kommer, at efter den almindelige opfattelse bør al videregående uddannelse være gratis for de uddannelsessøgende.

Folketinget har beskæftiget sig med problemerne i forbindelse med behandlingen af loven (nr. 235) af 8. juni 1966 om uddannelse af lærere til folkeskolen.

I betænkningen af 18. maj 1966 fra folketingsudvalget vedrørende forslaget til lov om uddannelse af folkeskolens lærere m. m. er det, efter at udvalget havde haft samråd med den daværende undervisningsminister, udtalt, at spørgsmålet om undervisningsafgifter på disse seminarier bør tages op i forbindelse med indførelsen af en ny tilskudsordning. Undervisningsministeren havde under dette samråd udtalt, at han var indstillet på at foreslå en sådan nyordning af tilskudsreglerne, at undervisningsafgiften helt kunne bortfalde, og at han anså det for hensigtsmæssigt, om en sådan tilskudsordning kunne træde i kraft fra samme tidspunkt som den nye ordning af læreruddannelsen, d. v. s. fra 1. august 1969 at regne (F.T. 1965-66, Till. B, sp. 1046-47).

I denne folketingssamling har folketingsrådet på ny beskæftiget sig med spørgsmålet, idet der den 17. november 1968 fandt 1. behandling sted af et forslag til folketingsbeslutning om bortfald af studieafgifterne ved de private seminarier. Forslaget blev henvist til behandling i udvalget for undervisning og uddannelse (jfr. F.T. 1968-69, Forhandlingerne sp. 1451-80).

Man deler opfattelsen af, at videregående uddannelse bør være gratis, og at dette tillige kommer til at gælde uddannelsen af husholdningslærere og børnehave- og fritidspædagoger. Uddannelsen af disse finder udelukkende sted på private seminarier; det er dog i forslaget til lov om uddannelse af børnehave- og fritidspædagoger forudsat, at der inden for dette område vil kunne oprettes statsseminariumer¹⁾.

Samtidig ønsker man imidlertid at bevare det private element i de private seminarier, og det foreliggende lovforslag bygger på det synspunkt, at staten overtager udgifterne til drift og anlæg af private seminarier, men således at disse ledes af bestyrelser, hvis medlemmer ikke er udpeget af staten, omtrent på samme måde som forholdene er ordnet f. eks. ved teknika i medfør af lov nr. 146 af 25. april 1962.

Undervisningsministeren har forhandlet med bestyrelserne for henholdsvis Foreningen af Statsanerkendte Privatseminariumer og Landsforeningen for godkendte børnehave- og fritidspædagogseminariumer samt med repræsentanter for de to husholdningsseminariumers bestyrelser. Der er herunder fra flertallet af de private seminarier givet udtryk for tilslutning til tanken om, at der indføres vederlagsfri undervisning ved disse seminarier, medens et enkelt børnehaveseminarium har taget forbehold. Man har drøftet de nærmere vilkår, som de private seminarier må indgå på for at få gennemført en sådan ordning. De studerende ved de forskellige private seminarier har ligeledes fremført deres ønsker om, at undervisningsafgiften bortfalder.

Gældende tilskudsordning.

De gældende tilskudsregler forudsætter, at der opkræves studieafgifter af de lærerstuderende. Tilskudsreglerne findes for de private seminariers vedkommende i lov nr. 122 af 4. april 1928 om statstilskud til anerkendte private seminarier, jfr. nu lovbekendtgørelse nr. 297 af 25. juli 1963 og lov nr. 20 af 8. februar 1967, og for husholdningsseminarierne i afsnit II i lov nr. 310 af 4. juli 1942 om husholdningsskoler og husholdningsseminarier, jfr. lovbekendtgørelse nr. 167 af

¹⁾ Jfr. § 2 i det den 23. november 1968 som nr. 102 fremsatte lovforslag.